

Ἐκ τοῦ ρ. γιαιίνω. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ. 6 (1923) 220. Τὸ προθετ. α ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ ἁγίαννης, δι' ὃ ἰδ. ἁγι-Γιάννης.

Διάφορα ἀγριόχορτα ὅμοια πρὸς βασιλικόν, ὃ ἁγριος βασιλικός (salvia sclarea), φυτὰ ἐξόχως ἱαματικά ἀνθοφοροῦντα κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον. Πβ. γοργογιάννης.

[**]

ἀγιάνι τό, Πόντ. (Ἀμισ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγιάνης.

Τὸ φυτὸν ἀγιάνης, ὃ ἰδ.

[**]

ἀγιανίτης ὁ, Κέρκ. Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγιάνης.

Τὸ φυτὸν ἀγιάνης, ὃ ἰδ.

[**]

ἀγι-᾽Αννα ἡ, σύννηθ. ἀγιαν-᾽Αννα Λέσβ. ἀγιάς -᾽Αννα Θράκ.

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἀγία καὶ τοῦ ὄν. ᾽Αννα. Τοῦ ἀγιαν τὸ ν ἐκ τῆς αἰτιατ., τοῦ δὲ ἀγιάς τὸ ς ἐκ τῆς γενικ.

Ἡ ἀγία ᾽Αννα, τῆς ὁποίας ἡ μνήμη ἐορτάζεται τὴν 9ην Δεκεμβρίου, ὅτε συμπίπτει τὸ χειμερινὸν ἡλιοστάσιον, καὶ τὴν 25ην Ἰουλίου ἐνθ' ἄν.: Τῆς ἀγίας-᾽Αννας σταφύλι (εἶδος σταφυλῆς ὠριμάζον κατὰ μῆνα Ἰούλιον) Κύθν. || Γνωμ. Τῆς ἀγίας-᾽Αννας ἀνασαίνει ἡ μέρα Πελοπ. ᾽Ηρθε τῆς ἀγίας -᾽Αννας, κάτσε, ἦλπε μου, νὰ ξανασάνης (ἐγεννήθη ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι τὴν 9ην Δεκεμβρίου παύει πᾶσα μεταβολὴ τοῦ μήκους τῆς ἡμέρας) Πελοπ. (Λάστ.)

ἀγιαννίτης ὁ, ἀμάρτ. ἀγιαννίτ'ς Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ ὄν. Γιάννης.

Τὸ πτηνὸν ἐρυθανὶς ἢ πυραλὶς, ἐρύθακος ὃ ἐρυθρόλαιμος (erythacus rubicula) τῆς τάξεως τῶν στρουθοειδῶν (passeres).

[**]

ἀγιανος ἐπίθ. Κεφαλλ. κ. ἁ. ἀγιανους Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ θέμ. τοῦ ἔγιανα ἄορ. τοῦ ρ. γιαιίνω.

Ὁ μὴ ἐπιδεχόμενος ἱασιν, ἀνιάτος, ἀθεράπευτος ἐνθ' ἄν.: ᾽Αγιανος εἶν' ὁ κακομοῖρος, δὲ δορεῖ νὰ γιάνη! Κεφαλλ. Συνών. ἄγριατος, ἀγιάτρευτος 1.

ἀγιανόχορτο τό, Ἰόνιοι Νῆσ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγιάνης καὶ χόρτο.

Ἀγριόχορτον τοῦ γένους φλόμου (verbascum), φλόμος ἢ οἴληφ (verbascum blattaria) τῆς τάξεως τῶν γρομφαδιωδῶν (scrofulariaceae). Συνών. ἀγριόσπλονος, σπυρί.

[**]

ἀγι-᾽Αντρέας ὁ, σύννηθ. ἁγι-᾽Αντρέας Ἡπ. αἰς -᾽Αντρέας Κάρπ. αἰ-᾽Αντρέας Παξ. κ. ἁ. αἰ-᾽Αντρέας Θράκ. (Σουφλ.) αἰ-᾽Ντρέας Ἡπ. (Ζαγόρ.) ἀε-᾽Ντρέας Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.) ᾽Αἰ-᾽Ντρέας Πόντ. (Χαλδ.) αἰ-᾽Διρζάς Κάλυμν. Γενικ. ἁγι-᾽Αδρός Κεφαλλ. Πελοπ. (Μάν.) αἰ-᾽Ντρέας Παξ. ἀ-᾽Ντρέας Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἁγιος καὶ τοῦ ὄν. ᾽Αντρέας.

1) Ὁ ἅγιος ᾽Ανδρέας ἐορταζόμενος τὴν 30ὴν Νοεμβρίου κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.): Γξουρτάζ' τ' ἀ-᾽Ντρέας

Ζαγόρ. || Γνωμ. ᾽Απὸ τ' ἁγι-᾽Αδρός ἡ μέρα ἀδρεῖται (ἀρχίζει νὰ μεγαλώνῃ ἡ ἡμέρα) Κεφαλλ. Τ' αἰ-᾽Ντρέας ἀντρεῖται τὸ κρύο (αὐξάνεται τὸ ψῦχος. Κατὰ τὰς μετεωρολογικὰς παρατηρήσεις ἀρχίζει ὁ χειμὼν νὰ γίνεται δριμύτερος ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Δεκεμβρίου) Παξ. Ἡ λ. πολλαχ. καὶ ὡς τοπων. 2) Ὁ μὴν Νοέμβριος (διὰ τὴν κατ' αὐτὸν τελουμένην ἐορτὴν τοῦ ἁγίου ᾽Ανδρέου, ἣτις θεωρεῖται ἡ ἐπισημοτέρα) Θράκ. (Σηλυβρ.) Πελοπ. Στερελλ. (Ἀγρίν.) Συνών. ᾽Αντρέας 3) Ὁ μὴν Δεκέμβριος (ὡς εὐθὺς μετὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου ᾽Ανδρέου ἀρχόμενος) Πελοπ. (Λάστ. Μεσσ.)

ἀγι-᾽Αντώνις ὁ, κοιν. ἁγι-᾽Αντώνιος Κεφαλλ. ἁγι-᾽Αντώνιος Μακεδ. (Βελβ.) ἁγι-᾽Αδώνιος Α. Ρουμελ. (Σωζόπολ.) Κρήτ. Πελοπ. (Μάν.) κ. ἁ. ἁγι-᾽Αντῶν'ς Μακεδ. (Σέρρ. κ. ἁ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. ᾽Ακαρναν.) κ. ἁ. ἁγι-᾽Αδῶν'ς Θράκ. (Αἰν.) αἰ-᾽Αντώνις Ἡπ. Παξ. κ. ἁ. αἰ-᾽Αντῶν'ς Ἡπ. Θράκ. κ. ἁ. ἀε-᾽Ντῶνις Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἁγιος καὶ τοῦ ὄν. ᾽Αντώνις.

Ὁ ἅγιος ᾽Αντώνιος, ἀσκητὴς καὶ ἀρχηγὸς τοῦ μοναστηριακοῦ βίου, ἐορταζόμενος τὴν 17ην Ἰανουαρίου ἐνθ' ἄν.: Φρ. Εἶναι γιὰ τὸν ἁγι-᾽Αντῶνι (εἶναι παράφρων, ὅστις πρέπει νὰ κλεισθῇ εἰς μοναστήριον τοῦ ἁγίου ᾽Αντωνίου διὰ νὰ νοσηλευθῇ, διότι ὁ ἅγιος ᾽Αντώνιος θεωρεῖται διώκτης τῶν δαιμόνων καὶ σωτὴρ καὶ θεραπευτὴς τῶν δαιμονιζομένων) Ἡπ. Β'βαμός τ' ἁγι-᾽Αντουνοῦ! (νὰ σὲ πιάσῃ ὁ βουβαμός, ἡ ἀφασία τοῦ ἁγίου ᾽Αντωνίου! Ἀρὰ πρὸς τοὺς φωνασκοῦντας ἢ φλυαροῦντας. Ἡ φρ. προῆλθεν ἐκ τῆς παραδ., ὅτι ὁ ἅγιος ἐρραβδίσθη ποτὲ ὑπὸ τῶν δαιμόνων τόσο πολὺ, ὥστε ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἔμεινεν ἄφωνος καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα ἐνομήσθη καὶ ὡς νεκρὸς) Αἰν. Εἶναι σωστός ἁγι-᾽Αδώνιος (ἐπὶ τοῦ ἀδυνάτου καὶ ἰσχυροῦ ὡς παρίσταται ἐν εἰκόνι ὁ ἅγιος ᾽Αντώνιος) Κεφαλλ. Νὰ σὲ κάψῃ τ' ἁγι-᾽Αντωνιοῦ ἢ φωτιά (ἀρὰ) ᾽Αθῆν. || Παροιμ. Ἀναμορεύτηκε σὰν ὁ ἁγι-᾽Αντώνις τὸ γουρούνι (ἐπὶ τοῦ συμπαθοῦντος ἢ ἐρωτευομένου πρόσωπον ἀνάξιον συμπαθείας καὶ ἀγάτης. Ἡ φρ. ἐκ παραδ., καθ' ἣν ὁ ἅγιος ᾽Αντώνιος ἀντὶ ἄλλου ζῶου προὔτιμησεν ὡς σύντροφον τὸν χοῖρον. Πρόκειται πάντως περὶ τοῦ ἁγίου ᾽Αντωνίου τῆς Παδούης, ὅστις συνεταυτίσθη πρὸς τὸν ἅγιον ᾽Αντώνιον τῆς ᾽Ανατολικῆς ἐκκλησίας. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,226) Κεφαλλ. Γνωμ. Κακὴ ρουπή τ' ἁγι-᾽Αντουνοῦ (ὅτι κατὰ τὰ μέσα Ἰανουαρίου ἐνσκήπτει ἐνίοτε βαρὺς χειμὼν) Αἰτωλ. ᾽Ακαρναν.

᾽Σ τοῖς δεκαφτὰ τοῦ Γεναριοῦ | εἶναι, κερά, τ' ἁγι-᾽Αδωνιοῦ, τοτεσάς, κερά μαδόνα, εἶν' ἡ φούρια τοῦ χειμῶνα

(ὁ δριμύτερος χειμὼν συμπίπτει εἰς τὰ μέσα Ἰανουαρίου) Κρήτ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. πολλαχ.

ἀγιάπαθα τά, Μακεδ. (Καταφύγ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἁγιος καὶ τοῦ οὐσ. πάθος.

Πάθη μεγάλα καὶ φοβερά, δοκιμασίαι δειναὶ ὡς τὰ ἅγια πάθη τοῦ Χριστοῦ. Ἡ λ. ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης, ἐν ᾗ συχνάκις ἀκούονται αἱ φρ. «τὰ ἅγια πάθη» καὶ «τῶν ἁγίων παθῶν»: Φρ. ᾽Επαθα τ' ἀγιάπαθα.

ἀγιά-Παρασκευή ἡ, κοιν. ἀγιά-Παρασκιβή βόρ. ἰδιώμ. ἀγιά-Παρασκή Κρήτ. ἀε-Παρασκευή Πόντ. (Χαλδ. κ. ἁ.) αἰ-Παρασκιβή Θράκ. (᾽Αδριανούπ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἀγία καὶ τοῦ ὄν. Παρασκευή. Οἱ τύπ. ἀε- καὶ αἰ- ἐκ τοῦ ἄρσ. γέν.

